

ဒေါက်တာသန်းထန်း

မြန်မာဆိုတာ

mmcybermedia .com

edit & PDF • rfanquee (mmcybermedia)

shougon (mmcybermedia) မှ စာရိုက်ပေးပါသည်

ဒေါက်တာသန်းထွန်း

မြန်မာဆိုတာ

"သမိုင်းဆိုတာ မအ အောင်လို့သင်တာဖြစ်တယ်။ မြန်မာသမိုင်းဟာ ပုံပြင်
နဲ့ သမိုင်းခွဲမရအောင်တွဲနေတယ်။ တသင်ကျောင်းတွေမှာ ဆရာနဲ့တပည့်တွေပါ
အဖြစ်အပျက်နဲ့ ပုံပြင်ကို မခွဲတတ်အောင်ရှိနေတယ်"

ဒေါက်တာသန်းထွန်း

mmcybermedia .com

edit & PDF • rfanquee (mmcybermedia)

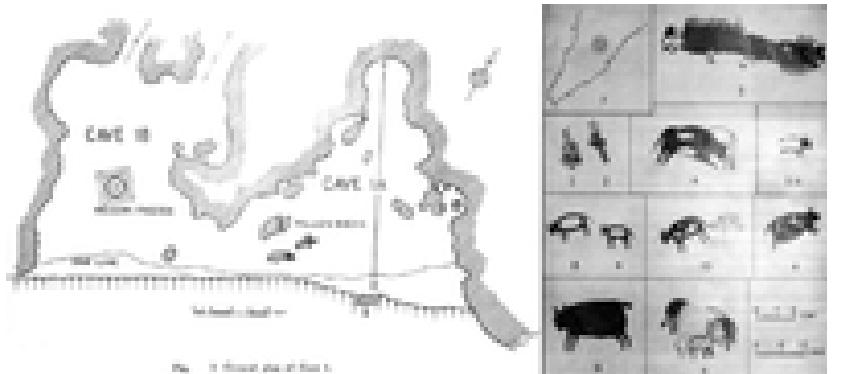
ဒီအကြောင်းအရာက နည်းနည်းတော့ လေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံမှာနေတဲ့ မြန်မာ လူမျိုးတိုင်းသိတားသင့်တယ်ထင်လို့ ရှာဖွေလို့ရသမျှလေးတွေတင်ပေးလိုက်တာပါ။ တကယ် လို့ စိတ်ဝင်တစား လေ့လာလိုတဲ့သူများ ရှိခဲ့ရင်လည်း အချက်အလက်တွေ အလွယ် တကူ ရှာဖွေလို့ လွယ်စေရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ တော့ပစ်အောက်မှာ ရှိတဲ့ အကြောင်းအရာ အများစုံကို မြန်မာ့သတင်းဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာအဖွဲ့ MyanmarISP ကနေ ရရှိပါတယ်။

၂၀၀၄ ခု ရှာလိုင်လမှာ ပထမ အကြိမ် မုံရွေး တာအုပ်တိုက် အမှတ်စဉ် (၁၃၄) အဖြစ် ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချီခဲ့တဲ့ ဒေါက်တာ သန်းထွန်း၊ "မြန်မာ သမိုင်းပုံ" Myanmar History Told in Pictures တာအုပ်မှနေ "မြန်မာ အကြိုသမိုင်း" အခန်းကို ပြန်လည်ကူးယူ ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

shougon (mmcybermedia.com)

မြန်မာအကြိုသမိုင်း (၁)

မြန်မာသမိုင်းကို သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြား မဟုတ်တဲ့ သဘာဝ ယုတ္တိ မတန် တာတွေ ပုံပြင်သက်သက် ပြောခဲ့တာတွေကို ဖြတ်ပစ်သင့်ပေမဲ့ မဖြတ်ခဲ့တဲ့၊ ဖြည့်သင့် တာတွေကိုလည်း မဖြည့်ခဲ့တဲ့၊ ပုံပြင်နဲ့ သမိုင်းနဲ့ စွဲမရအောင်တွဲနေတဲ့ သမိုင်းပုံပြင်တွေ မဟုတ်တဲ့၊ ဒါ မြန်မာမြတဲကတူးဖော်ရရှိတဲ့ အထောက်အထားတွေကို ကိုးကားပြီး ရေးသားထားတဲ့ “မြန်မာအကြိုသမိုင်း” အကြောင်းကိုရသလောက် စုစည်းတင်ပြလိုက်တာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါတွေအပြင် ရှေးနှစ် သန်းပေါင်း များစွာက မြန်မာ ပြောပေါ်မှာ ရှင်သန် နေထိုင်ခဲ့ကြ တဲ့ သတ္တဝါတွေနဲ့ ရေမြေတောင်အနေအထားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အသစ်တွေရှိချက်တွေ ကိုလည်း စုစည်းပေးထားပါတယ်။

ရှင်းကုန်းပြင်မြင့်အနောက်ကုန်းလျှောက ပဒ်လိုက်(ပြုဒါးလင်း) အမှတ်(၁)မှာ နံရံဆေးရေး ရှိတယ်။ အဲဒီ အရပ်တွေဟာ အရင်အနှစ် ၂၀,၀၀၀ က ၁၀,၀၀၀ အတွင်းရေးဆွဲ ခဲ့တာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

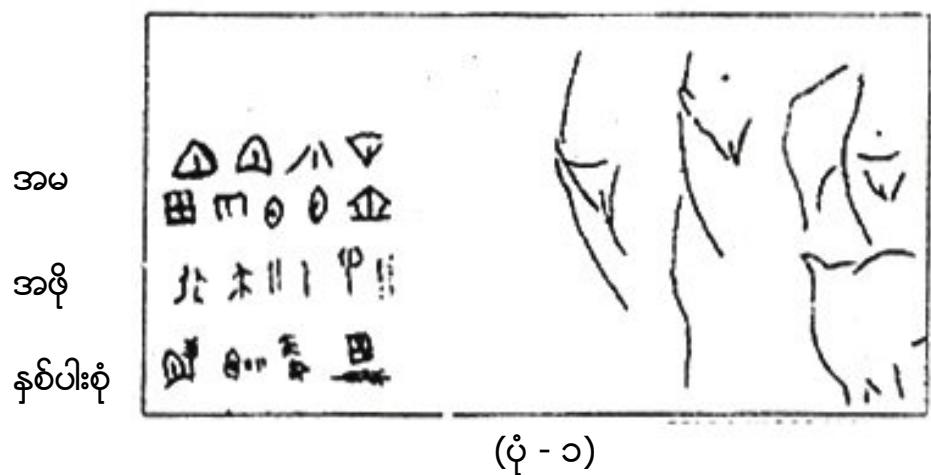
မြန်မာအကြိုသမိုင်း လေ့လာရေးက နာသေးတော့ ဒီမှာ တွေ့ ထားတဲ့ ကျောက်ဖြစ် ရှုပ်ကြွင်းနဲ့ ကျောက်လက်နက်တွေကနည်းသေးတယ်။ ဒီတော့ရှေးလူတွေရဲ့အနေအထိုင် အစားအသောက် အခြေအနေတွေကို စုံအောင်မပြောတတ်သေးပါ။ တော်းကလေ့လာ ပြီးသမျှနဲ့စပ်ဟပ်ပြီး သရုပ်ဖော်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အောက်ကလူဆင့်က ဖြစ်စဉ်ပုံမှာ မြန်မာသက်က အညာသား ဆိုတာ ရာဗာလူ၊ ဘေးကျင်လူနဲ့ တတန်းတည်း ဟိုမိုအဲရက်တပ်စ် (မတ်ရပ်လူ) အဆင့် ရောက်ပြီးပါပြီ။ သူနဲ့ ဆိုင်တဲ့ အထောက်အထားတွေအရ အရင် အနှစ် ၄၀၀,၀၀၀ က စပ် ရှိနေပါပြီ။

တော်း ဒေသတွေမှာတွေ့ရတဲ့ လူတွေလိုပဲ အညာသားရဲ့ သဝကိုလည်း နေရာဒေသ ဆိုင်ရာ သဘာဝအနေအထားက ပုံသွင်းပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တမျိုး ပြောရရင် သူနေရတဲ့ အပူပိုင်း တောထဲကတားလို့ ဖြစ်တဲ့ အပင်၊ အသီး၊ အရွက်၊ အခေါက်၊ အမြတ်တွေကို စားမယ်။ သူလိုပဲ အပင်တွေမှာရတဲ့ အစာကိုတားတဲ့ (အခါ မျိုးတံ့ပြီ ဖြစ်တဲ့) အကောင်တွေကို လူက သတ်ဖြတ်တားမယ်။ ရေအိုင်ရေကန်တွေက ရေချိုင်းကို များစားမယ်။ အပူအအေး၊ မိုး၊ လေနဲ့ သတ္တဝါကြီးတွေရဲ့ အန္တရာယ်က ကင်းလွတ်အောင် ရှုထဲမှာ နိအောင်း နေမယ်။ သူ နေထိုင် ခဲ့တဲ့ နေရာက မြန်မာ အထက်ပိုင်း ဖြစ်လို့ သူကို ပံ့လွယ်လွယ် အညာသားလို့ နာမည် ပေးထား ပါတယ်။ သူက မှဆိုးတံ့ပါ ဖြစ်ပါတယ်။ တော်းအမျိုးက မိန်းမကို အတင်း ဖမ်းပေးလာပြီး အိမ်ရာထူထောင်မယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

တကယ်က ရန်သူလာတိုက်ပြီဆိုလျှင် မိန်းမတွေကပြီးရပုန်းရတယ်။ ရန်သူအသာရပြီ ဆိုရင် အထိုင်ကိုသတ်၊ အမကိုသားမယား ပြုမြု ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကြောင့် ရှေးလူတွေဟာ ကိုယ့်အမျိုး ထဲကမိန်းမကိုမယူဘဲ အမျိုးလွတ်တဲ့ မိန်းမကိုနှိုးယူ ပေါင်းသင်းတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

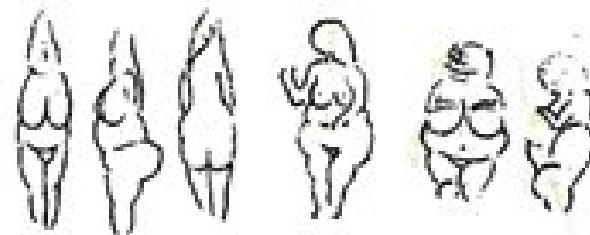
ရှေးဦး လူတွေရဲ့ မိသားစုမှာ အမျိုးသမီးက ထားရာမှာနေဆိုသလို အောက်တန်းကျေတဲ့အနေ မျိုးနေရတယ်လို့ ထင်ရင် မှားမယ်။ လင်မယား ဖြစ်တဲ့ အခါ ကိုယ်စိုက်ယ်စုံကိုယ်စွမ်းရာဝင်ပြီး အိမ်ထောင်ဝန်ကို ထမ်းကြရမယ်။ သားမယား အသားစားရနို့ လင်ယောကြုံးက အခဲ လိုက် တယ်။ သားကောင်က အမြဲလိုသလောက် သတ်ရမယ် မဟုတ်ပါ။ မယားက တောလည်ပြီး စားကောင်းမယ့် အသီးအရွက်၊ အခေါက်အမြတ်နဲ့ငြုက်ညာပေးပါမှ နေ့စဉ်မှန်မှန် စားသောက် ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ မိန်းမက မျိုးဆက်သစ် ရအောင် ကလေး မွေးပေးတယ်။

ဒီလို့ ကိုယ်စိုက်ယ်စွမ်းရာက အမှုထမ်းတာကို ခါတိုင်းပြောနေကျ တာဝန်စေထားတယ်လို့ ပြောရင် အတိအကျမှန်ပါ။ လင်ရောမယားပါပူးတွဲပြီး မိသားစုအစားအစာနဲ့ အန္တရာယ် ကင်းနှုံးတာဝန်ယူကြတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအပြင် အမျိုးသမီးကြောင့်လူတိုးပွားတယ်။ လူများရဲ့ လုပ်သားများလာမယ်။ လက်နက်ကိုင်ပြီး ရန်အန္တရာယ်ကို တွန်းလှန် ပေးမယ့်သူပို့များလာ မယ်။ အဲကြောင့်သားမွေးပေးသူကိုတော်လေးတားထားပြီး ဆက်ဆံမယ်လို့ တောင် ယူဆစရာ ရှိပါတယ်။ သူ့ကြောင့် မိသားစုဟာကြီးထွားပြီး အားကောင်းလာပါတယ်။ ဂုဏ်ရံရုံးမှာ အမျိုးသမီး ကရှုံးကို တော်လေးတားထားပါတယ်။

အမျိုးသမီးပုံ အငယ်လေးတွေကို (မလှပေမယ့်) ပိန်ပစ် ခေါ်ကြတယ်။ ဒီပုံလေးတွေက ခေါင်းသေးသေး၊ မျက်နှာမပီမသာ၊ လက်သေးငယ်ပြီး ရင်၊ ပိုက်နဲ့တင်ပါးဆုံး အဆမတန် ကြီးတာကို တွေ့ရတတ်တယ်။ လိုင်ကိုလည်း ထင်ရှားပေါ်လွင်စေတယ်။ ကျောက်ဟောင်း ခေတ် လူတွေ နေထိုင်ခဲ့တဲ့ အရပ်တွေမှာ ပိန်ပစ်ကို ရပ်လုံး ရပ်ပြား နံရံဆေးရေး အမျိုးပုံ တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ကျောက်ဟောင်းကာလက လူတွေဟာအင်မတန်လိုလား တမ်းတကြပုံ ပေါ်ပါတယ်။ (ပုံ - ၄)

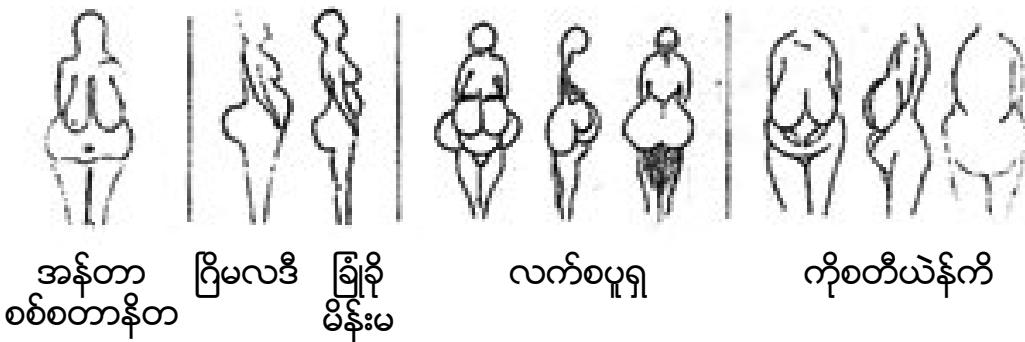
ဆပိဂန်နီ ပီးနပ်စ် လော့ဆယ် ဝေါလဲနဲ့ခြော့

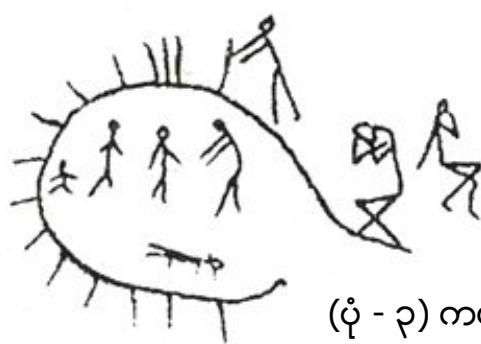
ကိုယ်ဝန်ရှိတဲ့ မိန်းမကို ဂရုတစိုက် စောင့်ရောက်ပြီး သားဖွားတဲ့အခါ အသေအပျောက် နည်း အောင် ဂရုစိုက်မယ်လို့တောင် မှန်းဆန်ပါတယ်။ (ပုံ - J)

(ပုံ - J) ကိုယ်ဝန်အရွယ် အဆင့်ဆင့်နဲ့ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမတွေ

သားသမီးငယ်နဲ့သေရင်လူတစ်လုံးအတွက် ဝမ်းနည်းစရာဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြပါတယ်။

(ပုံ - ၃) ကလေးအလောင်းကို မြေချသွေးပို့ပို့ပါ

မြန်မာမြေက မူဆိုး တွေဟာ တောက္ခာ၊ မွေးရည်ဆင်၊ ရေခဲ သမင်နဲ့ ဝက်ဝံလို့ အကောင်ကြီး တွေကို သတ်ခွင့်ရမယ်မထင်ပါနဲ့။ အဲဒီ အကောင်တွေက သမပိုင်းအံမှာမှ ရှိတတ်တာ မျိုးပါ။ ဒီမှာလည်း အခါ ကျွဲ့၊ နွား၊ ကြံး၊ ဆင်၊ ဆိတ်၊ မြင်း၊ သမင် ဆိုတဲ့ သတ္တဝါ တွေရဲ့ အထက် ရေးသတ္တဝါကိုပဲ ကိုယ်နဲ့ နီးစပ်တဲ့ တောထဲမှာ လိုက်လဲ ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တခါး၊ အကောင်ရဲ့ပုံကို ပဒ်တိုက် (ပြုဒါးလင်းရှု) အမှတ် (၁)ရဲ့ အလယ်နံရံမှာ တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရုမ်းကုန်းပြင်မြင့် အနောက် ကုန်းလျှောက ပဒတ်လိုက် (ပြုခါးလင်း) အမှတ် (၁) မှာ နံပါးရေး ရှိတယ်။ အဲဒီ အရှပ်တွေဟာ အရင်အနှစ် ၂၀,၀၀၀ က ၁၀,၀၀၀ အတွင်း ရေးဆွဲ ခဲ့တာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှေးဟောင်း ကာလက လူရိုင်းတွေ သုံးတဲ့ လက်နက် ဆိုရင် ကျောက်သက်သက် မဟုတ်ဘဲ၊ သစ်သား တင်းပုတ်တွေ၊ ဝါးချွန်တွေ၊ လောက်လွှဲတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောက်ဟောင်း ကိုရိုယာကို ခေတ်ကိုရိုယာနဲ့ ရှင်းပြုမှ ဒါတွေကို ဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး၊ ဘယ်လို အသုံး ချမယ်ဆိုတာ မှန်းဆန်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

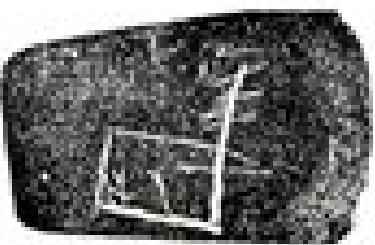
စင်းလုံးချော သွေးထားတဲ့ လက်ပုဆိုန်တရာကို ချင်းတွင်းမြစ် အနောက်သက်ကမ်း မုံရွာ တဖက် မိုးကြိုးပြင်မှာ (ကောက်) ရတယ်။ အဲဒီ ကျောက်ဖိစပ်မှုး လက်နက်မှာ ကျောက်သစ် ကာလ လယ်သမား၊ ယာသမားဟာ သားဝါး စားရဖို့ မှုဆိုး တံငါး လုပ်နေရတုန်း ဆိုတဲ့ သက်သေခံချက် တရာကို တွေ့ရတယ်။ လေးမြားကို မိုးများက မိုးပါး ကာလ ကို အကူး၊ အရင် အနှစ် တသောင်း အထက်ကပဲ တိုထွင် သုံးစွဲခဲ့ကြတာ ဖြစ်လို့ အမဲလိုက်ရာမှာ ရှေးကထက် ပိုပြီး ကျင်လည်လို့ သားကောင်အရ များမယ်။

အခုလို ခေတ်ကာလ ရောက်တော့ ရန်ဖြစ်ကြရင်လည်း နှစ်ဖက်စလုံး လေးမြား စွဲကိုင်ပြီး တိုက်နိုက်ကြမယ် ထင်ရပါတယ်။ မြန်မာ တံငါး တွေဟာ ကနောက်ခေတ်ဟောင်းက တံငါးတွေ သုံးခဲ့တဲ့ ဝါးယက်သဲ့လို့ ဝါးဖမ်း ကိုရိုယာတွေ သုံးနေကြခဲ့ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆ ပါတယ်။ အဲဒီ ကိုရိုယာ တွေက ကြမ်း၊ ခရာ၊ ဆင်လိမ်၊ ဆုတ်ကပ်၊ နိုင်းဝန်း၊ မောင်း၊ ပက်ခွံပုံး၊ ရင်ကွဲဗြို့ဗြို့ အစရိုသဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။

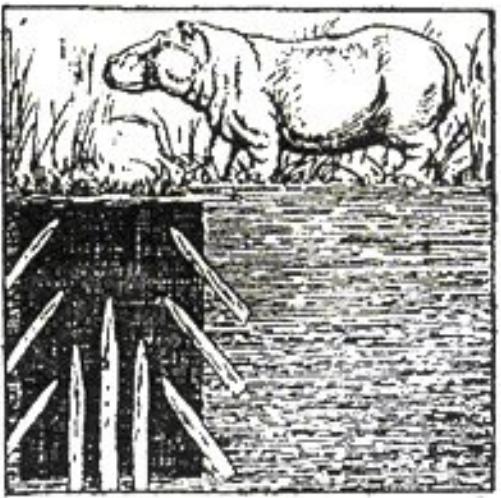
ကျောက်ခေတ်သစ် တော်လုန်ရေး စပြီး ဆိုရင် လူတွေဟာ လွှဲပြင်မှာ ရှိတဲ့ သစ်တော်ကို ခုတ်ထွင်ပြီး စိုက်ခင်းတွေ လုပ်တယ်၊ ရွာတည်တယ်၊ တိရေဆွန် မွေးတယ်။ အနောက် အာရုံမှာ ဆိုရင် ကျောက်ခေတ်သစ်ဟာ အရင်နှစ် ၉၀၀၀ က ၅၀၀၀ အထိ ရှည်ကြာ ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာမှာ ဆိုရင် အရင် အနှစ် ၈၀၀၀ လောက်က ဆန်ကို စိုက်ပျိုး စားသောက် ကြမယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ပြီးတော့ ကျောက်သစ် ကာလဟာ အရင် အနှစ် ၃၀၀၀ အထိ ရှိနေ သေးတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ အပင် စိုက်တာနဲ့ အကောင် မွေးတာ ဘယ်ဟာက အရင် ကျသလဲ ပြောဖို့ ခက်ပါတယ်။ ပြီးတူလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ချင်းတွင်းမြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း၊ မုံရွာတစ်ဖက်ရှိ မိုးကြီးပြင်မှာ
(ကောက်ရတဲ့) ကျောက်ပုဆိန်ပေါ်မှာ ထင်ထင်ရားရား
ရေးခြစ်ထားတဲ့ သုတေသနိုင်း ထောက်ချောက်ပုံ

မိုးကျော်

ဂုဏ်ကျင်း

ဝါးတွေအများကြီးထပ်ဆွဲထားပြီး

အပေါ်ဆုံးက ထုံးရည်ကြည်

အခါခါဖုံးလို့ တစ်ကောင်မျှ

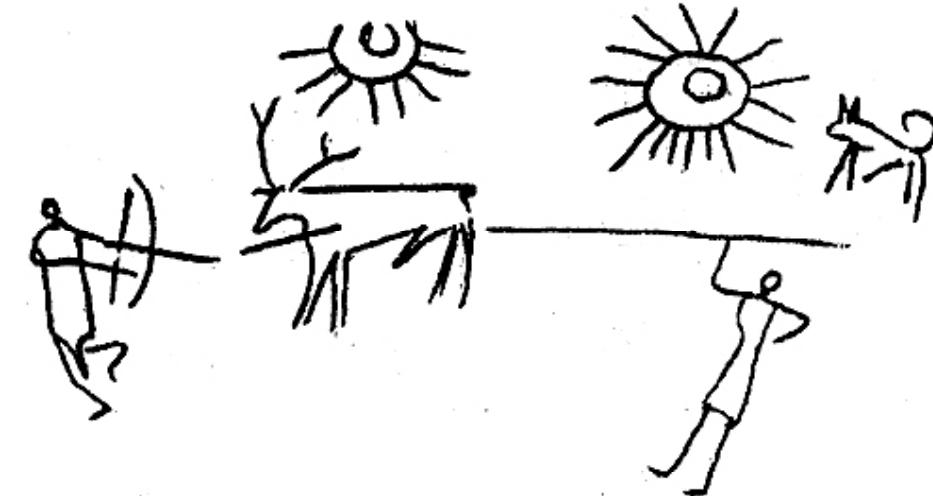
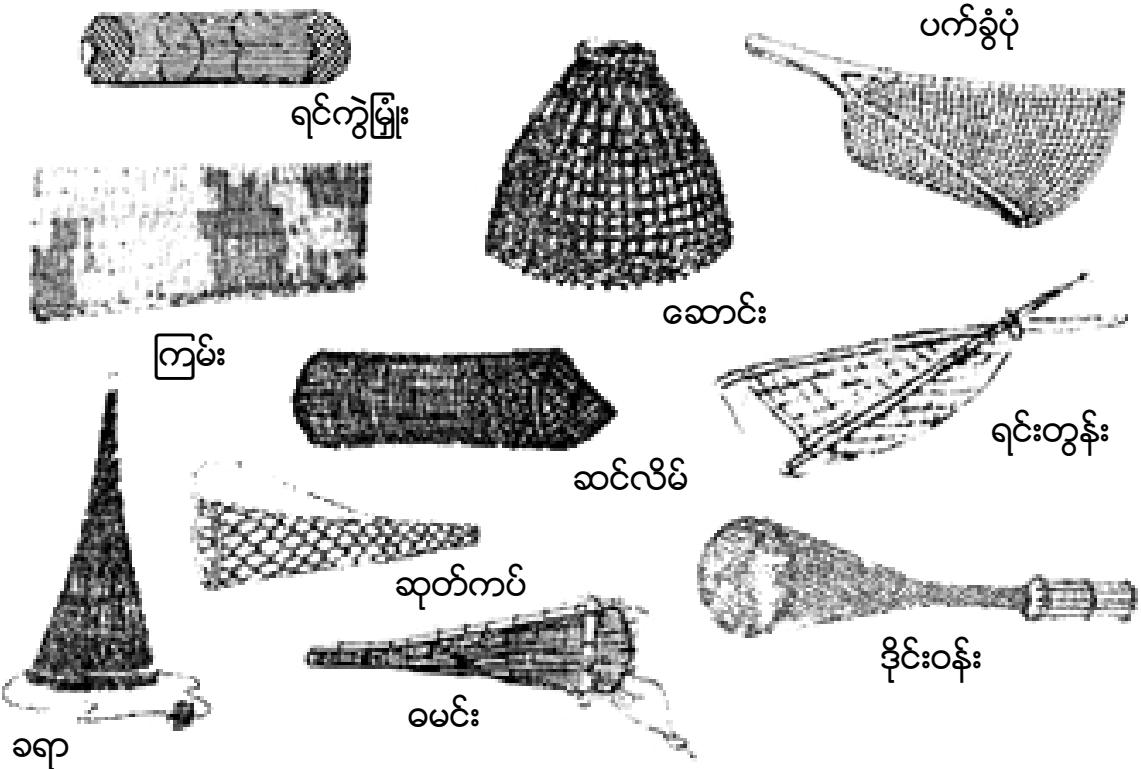
အပီအသပုံမပေါ်တော့ပါ

လေးသည်ချင်းတိုက်ကြပုံ

သစ်ခေါက်လျော်ပေါ်က ဝါးကို မို့နုံ/ဝါးချွန်နဲ့ ထိုးဖို့စောင့်နေပုံ
(ဆာစွန်မျိုးဝင်ရေချို့ဝါး)

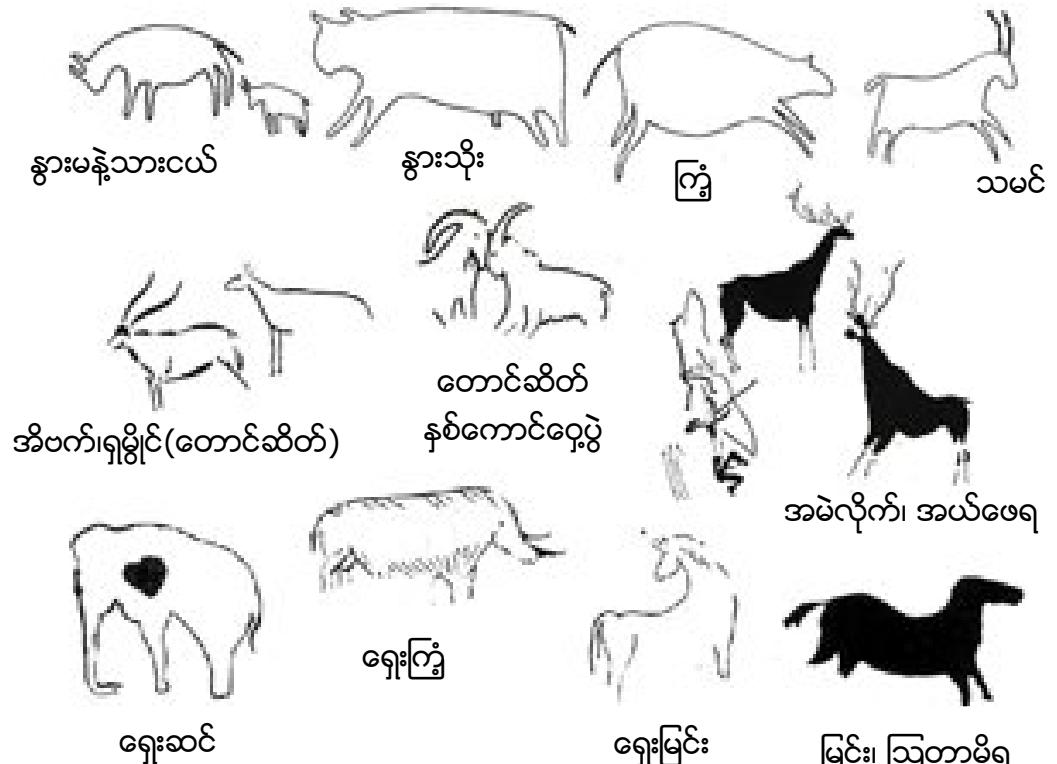

သမင်ကို လေးသမားယောကျားက လုံကိုင်မိန်းမှ ဇွေးအကူအညီနဲ့ ဖမ်းယူပုံ
(နေနှစ်စင်း အစိုးးယောက် ပထမတစ်ရက်ပတ်၊
ဒုတိယတစ်ရက်မှ အသေကောင်ကိုရှာလို့ရတယ်လို့ ရည်ညွှန်းပုံရပါတယ်)

တိရှိနှင့် မွေးတဲ့ ရက်စဉ် သမိုင်းကို ကြည့်ပါ။

လူမွေး တိရှိနှင့် အတောဆုံး စနိုင်တဲ့ ကာလ၊ ဒေသ အရင်နှစ်

ဇွဲး	၁၄၀၀၀	ပါလေဂဝရ၊ အီရန်
သိုး	၁၁၀၀၀	ဂိုက္ခမိရှုနိဒါ၊ အီရတ်
နွား	၉၇၀၀	အနောက်သဲကွွာရ၊ အီဂျို
ဆိတ်	၉၅၀၀	အလိုကြိုစ်၊ အီရန်
ဝက်	၉၀၀၀	ကယိုနာ၊ တာကီ
ပူး	၈၀၀၀	အယကုချိချိင့်၊ ပီရူ
ပိုးကောင်	၇၇၀၀	စိယ်ထွန်း၊ တရာတ်
လမ	၇၅၀၀	အဲန်ဒီယင်ကုန်းမြင့်၊ ပီရူ
မြည်း	၇၀၀၀	နိုင်းမြှုပ်ရှမ်း၊ အီဂျို
ဘို့နှစ်ဘို့ ကုလားအုတ်	၇၀၀၀	တောင်ပိုင်း၊ ရရှ
ဘို့တဘို့ ကုးလားအုတ်	၇၀၀၀	စူးဒီ၊ အာရေ့ပျော်
မြင်း	၇၀၀၀	ယူကရိန်း၊ ရရှ
ပျား	၇၀၀၀	နိုင်းမြှုပ်ရှမ်း၊ အီဂျို
ကျွဲ့	၆၅၀၀	အိန္ဒြာမြှုပ်ရှမ်း၊ ပါကစွာတန်
ဘဲ	၆၅၀၀	အနောက်အာရှ
ယက် (မွေးရည်နွား)	၆၅၀၀	တိဘက်
ကြော်	၆၀၀၀	အိန္ဒြာမြှုပ်ရှမ်း၊ ပါကစွာတန်
ကြောင်	၅၆၀၀	အီဂျို
ဆင်	၅၅၀၀	ဟရဗ္ဗာ၊ ပါကစွာတန်
ငန်း	၅၅၀၀	ရှာမနီ
ရေခဲသမင်	၅၀၀၀	ပနိုင်စ်ချိုင့်ရှမ်း၊ ဆိုင်ပေရိယ ဟာရ် ဘဇ္ဇာ၊ ပေါ်၊ ပီဇွဲ၊ ဘဇ္ဇာ၊ ဘဇ္ဇာ

စိုက်ဝင်းအတောဆုံး စနိုင်တဲ့ ကာလ၊ ဒေသ အရင်နှစ်

အစွော်ခြမ်းကွဲ ပဲအမျိုးမျိုး	၈၅၀၀	ရှာမီး၊ အီရတ်
သစ်တော်သီ/ပန်းသီး	၈၅၀၀	ရှုတဲ့လိုယုတ်၊ အနောက်အာရှ
ဂျိုး	၈၀၀၀	ရှာမီး၊ အီရတ်
စပါး	၈၀၀၀	အရှေ့တောင်အာရှ
ဘာလီ	၆၀၀၀	ဖယ်မှု၊ အီဂျို
ဆပ်၊ လူး၊ နံတားပြောင်း (Millet)	၅၀၀၀	ဂျုပ်ဖုန့်စပ်၊ အီရတ်
စပါး (ဆည်ရေသာက်)	၃၀၀၀	ပီယက်နှမ်၊ အရှေ့တောင်အာရှ

အရေးပါတဲ့ လက်နက်ကိရိယာနဲ့သုံးစားကုန်ပေါ်ဦးစ ကာလဒေသ အရင်နှစ်

၁၀၉၀၀	ရှုလိဒါဂု
၁၀၀၀၀	ရှုတဲ့လုဟယုက်၊ အနောက်ဘက်အာရု
၁၀၀၀၀	အနောက်အာရု
၁၀၀၀၀	မြန်မာအလယ်ပိုင်း၊ အီန္ဒယတောင်ပိုင်း
၁၀၀၀၀	မြန်မာအလယ်ပိုင်း၊ အီန္ဒယတောင်ပိုင်း
၈၈၀	ရှုတဲ့လုဟယုက်၊ အနောက်အာရု
၈၅၀	ကောက်ပဲဖြစ်ထွန်းတဲ့ နေရာတိုင်း
၇၆၉၀	အနောက်အာရု
	နိဂုံးရောက်တိယ၊ ဆိုင်ပရပ်စ်

မြန်မာစွဲ (Myanmar Culture)

မြန်မာသမိုင်းအကျဉ်း (Myanma History in Brief) (၁)

The WAVES မဂ္ဂဇင်း Vol 4, September, 2006 မှ ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ "မြန်မာစွဲ Myanma Culture (မြန်မာသမိုင်းအကျဉ်း Myanma History in Brief)" ကို ပြန်လည်ကူးယူ ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

အကြံ့သမိုင်း။ ယင်းမြန်မာနိုင်ငံဟူခေါ်သော နေရာတွင် ယခင်အနှစ် ၄၀၀,၀၀၀ လောက်က လက်နက်ကို အသုံးပြုတတ်ပြီဖြစ်သော ရှေးလူများနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ရာသီဥတုမှာ ယခု အခါထက် ပို၍အေးသည်။ မိုးမှာ၊ ယခုထက် သုံးဆမှ ခြောက်ဆခန့် ပိုသဖြင့်၊ မိုးစွေကာလဟု ခေါ်ရပါသည်။ ယခင်အနှစ် ၂၀၀,၀၀၀ လောက်မှစ၍ ထိရေးလူများသည် လက်နက် လုပ် တတ်သော အဆင့်သို့ ရောက်လာသည်။ အလွန်အေးသော မြောက်လောက် ကြောက်သဖြင့်၊ တောင်စောင်းများ၏ တောင်ဘက်သို့ အပေါက် လုညွှေ့သော ရှုများတွင်သာ နေကြသည်။ ယခင်အနှစ် ၄၀,၀၀၀ လောက်မှ စ၍ လူအစစ်များ ဖြစ်လာ ကြသည်။ မွန်ရိုလိုက်မျိုး ဖြစ်ပါ သည်။ ရာသီဥတုမှာ ယခင်အနှစ် ၁၀,၀၀၀ မှ စ၍ တဖြည်းဖြည်း ယခု ရာသီဥတုမျိုး ဖြစ်လာ ပါသည်။ ယခင်အနှစ် ၁၁,၀၀၀ ခန့်ကာ၊ ထိုသူများ နေခဲ့သော ပြေားလင်းရှုတွင် သူတို့ ရေးဆွဲခဲ့သော ကျောက်ခေတ်ဟောင်း နံရုံ ပန်းချိုကား တို့ကိုတွေ့နိုင်ပါသည်။ ယခု ဆင်၊ ဝက်၊ သမင် တို့နှင့် တူသော ပုံများ၊ အရိုးသာ ဖော်ပြသော ငါးနှင့် လက်ဝါးပုံများကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ရှုတွင်း မှ မြင်ရသော နေထွက်ပုံမှာ၊ ရှုခင်းကား ဖြစ်မည်ထင်ရပါသည်။

ယခင်အနှစ် ၉,၀၀၀ မှ ၃,၀၀၀ အထိ ကျောက်သစ် ကာလ အတွင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် တိရစ္ဆာန် မွေးမြှေးရေး စတင်ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ မြစ်ဝမ်းမြေပြန်တွင် ရွာများတည်၍၊ အိမ်ဆောက် ကာ နေထိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်ခေတ်ကာလ နောက်ပိုင်းတွင် အိုး လုပ်တတ်သည်။ လေးသောဝန်ကိုဆွဲရန် လုည်းနှင့်နွားရှုလာသည်။ လက်နက်တွင်လေးနှင့်မြား ပေါ်လာသည်။

အစသမိုင်း။ ယခင်အနှစ် ၃,၀၀၀ လောက်မှစ၍ မြို့တည်သောအဆင့်သို့ ရောက်လာပါ သည်။ အစောဆုံးဟုထင်ရသော မြို့မှာ၊ ယခု ကူးမြှေးမြှေး အနီးရှိ မိုင်းမေးမြား မြို့ဟောင်းဟု ခေါ်သောမြို့ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်အနှစ် ၂,၁၀၀ ကြို့ဟုယူဆသည်။ ထိုနောက်ယခု တောင်တွင်း ကြီးမြို့အနီးရှိ မို့ဟောင်းဟုခေါ်သောမြို့ဖြစ်သည်။ ယခင်အနှစ် ၂,၀၀၀ က မြို့ဟု

ယူဆသည်။ ယခု ဝက်လက်မြို့၊ အနီးရှိ ဟန်လင်း မြို့ဟောင်းမှာ ယခင်အနှစ် ၁,၇၀၀ မှ မြို့ဖြစ်သည်။ မော်ကာအနီး သရေခွေတွေရာ မြို့ဟောင်းမှာ ယခင် အနှစ် ၁,၆၀၀ က မြို့ဖြစ်သည်။ သရေခွေတွေရာမြို့တည်သူများကို ပျော်လူမျိုးဟု ခေါ်ပါသည်။

မြန်မာသမိုင်းအကျဉ်း (Myanma History in Brief) (၂)

ပျော်ခေတ်။ ပျော်လူမျိုးများသည် ယနေ့ မြန်မာတို့နှင့်အမျိုး တူသောအုပ်စုတစ် ဖြစ်ပါသည်။ ပျော်တို့ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံခေါ်သော နေရာကို မြန်မာတို့ထက် တော်၍ ရောက်ရှိနေထိုင်သူများ ဖြစ်ပါ၍၊ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမြေပြန်တွင်နေသည်။ အိန္ဒိယမှရောက်လာသော သာသန၊ ပြတို့ ကျေးဇူးဖြင့်၊ ဗြာဟွေကာသာသနနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနဘက်ရယူလျက် ပျော်သာစကားကို အိန္ဒိယ အကွာရာများအသုံးပြုကာ စာရေးနည်းပညာကို ခရစ်(၇)ရာစုမှစ၍ တတ်မြောက်လာ ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ခရစ် (၄) ရာစု နှစ်မှ စ၍ (၉) ရာစုနှစ် အတိကာလကို ပျော်ခေတ်ဟု ခေါ်သည်။

မွန်လူမျိုး။ ဧရာဝတီ မြစ်ဝ စစ်တောင်း မြစ်ဝနှင့် သံလွင်မြစ်ဝဖြစ်သော မုတ္တမဝန်းကျင် နေရာများတွင် ယနေ့ ပို့ယက်နမ်နှင့် ကမ်းဖျော်တွင် နေသူတို့နှင့် အမျိုးတူသော မွန်လူမျိုးသည် ခရစ်နှစ်မပေါ်မိုကပင် လာရောက်နေထိုင်ကြသည်။ ပျော်လူမျိုးကဲ့သို့ပင် အိန္ဒိယရလေ့ကို လက်ခံ၍ ဗြာဟွေကာသာသနဝင်နှင့် ဗုဒ္ဓသာသနဝင်များဖြစ်လာ၍၊ ခရစ်(၈)ရာစုနှစ်လောက် တွင် စာရေးနည်းပညာကို တတ်လာသည်။ ပျော်တို့နှင့်အတူ မွန်တို့ကို နှစ်ကျောင်တို့က ခရစ် (၉) ရာစု နှစ်ဝက်ခန့်တွင်လာရောက်တို့ကိုရိုက်၍ ပျော်တော်၊ မွန်မြှေးတော်တို့ကို ဖျက်ဆောင်ရွက်၍ ပျော်ခေတ်တို့ကို ဖြစ်ပါသည်။ ပျော်တော်တို့ကို ဖျက်ဆောင်ရွက်၍ မွန်လူမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာလူမျိုး။ မြန်မာတို့သည် တပိန်မြှုပ်ဟု ခေါ်သော မော်မြှုပ်ညာ အော်တွင် နေထိုင် ခဲ့ကြ၍ ခရစ် (၉) ရာစု နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ရှမ်းကုန်းမြှင့်မှ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း မြေပြန်သို့ ဆင်းလာနေထိုင်ကြသည်။ ပထမကျောက်ဆည်နယ်နှင့်မင်းဘူးနယ်များကို သိမ်းယူပြီးနောက် ပုဂ္ဂိုလ် ဗဟိုပြု၍ နိုင်ငံတည်ထောင်သည်။

ဗုဒ္ဓ သာသနဝင်များ ဖြစ်လာသည်။ ခရစ် (၁၁) ရာစု နှစ်လယ်ခန့်တွင် အားကောင်းသော နိုင်ငံကို တည်ထောင်နိုင်ကြသည်။ ထိုအခါမှ စဉ် မြန်မာစကားကို အိန္ဒိယမှ ရောက်လာသော အကွဲရာကိုသုံး၍ စာရေးတတ်သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနဆိုင်ရာအဆောက်အအုံများစွာတည်ထောက်ခဲသည်။ ပုဂံခေတ်ခေါ်သော ခရစ်(၁၁)ရာစုနှစ်နှင့် (၁၃)ရာစု နှစ်များအတွင်း ကောက်စာ များစွာ ရေးထိုး ခဲ့သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပုဂံခေတ်ခေါ်လေ့ကို ကောင်းစွာသိရှိ နိုင်ပါသည်။ ခရစ် (၁၃) ရာစု နှစ်အကုန်တွင် မွန်ဂိုတို့ ဝင်ရောက် တိုက်နိုက်သဖြင့် ပုဂံနိုင်ငံ ပျက်စီးရပါသည်။

ပုဂံ ပျက်စီး ပြီးနောက် ခရစ် (၁၄) ရာစု နှစ်အတွင်း၌ ပင်းယသည် မြို့တော်ဖြစ်လာသည်။ ထို့နောက် စစ်ကိုင်းလည်း မြို့တော်ဖြစ်လာသည်။ နောက်ဆုံး ၁၃၆၅ မှ စဉ် အင်းဝသည် မြန်မာ တို့၏ မြို့တော်ဖြစ်သည်။ ခရစ် ၁၇၅၁ တွင် မွန်တို့ဖျက်၍ အင်းဝ ပျက်စီးသည်။ အင်းဝ ခေတ်တွင် မြန်မာစာပေများစွာ ထွန်းကား တိုးတက်သည်။

အင်းဝနိုင်ငံ၏ နောက်တွင်ပေါ်သောမင်းဆက်ကို ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ဟု ခေါ်သည်။ ၁၇၅၁ မှ ၁၈၈၅ အထိကို ကုန်းဘောင်ခေတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။ မြန်မာတို့၏ နိုင်ငံရေး အာကာ အမြင့်ဆုံး ကာလ ဖြစ်သည်။ အနုပညာ စာပေလည်း များစွာ တိုးတက်သည်၊ အင်းလိပ်တို့ ရောက်လာသဖြင့် ၁၈၈၅ မှ စဉ် မြန်မာတို့ အင်းလိပ်လက်အောက်ခံ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ င ၁၉၁၈ ခုနှစ်ရှိ ရောက်သော အခါမှ မြန်မာတို့ အင်းလိပ် လက်အောက်မှ လွှတ်ပြောက်သည်။

မြန်မာသမိုင်းတွင် အထူးထင်ရှားသောအချက်များမှာ

(၁) မြန်မာတို့သည် ခရစ်(၁၁) ရာစုနှစ်မှစ၍ ဗုဒ္ဓသာသနကို လက်ခံခဲ့၍ မည်သည့်ကိစ္စမဆို ဗုဒ္ဓ သာသနကို ထိပ်တန်းကထား၍ စဉ်းစားဆောင်ရွက်သောစလေ့ကို ရှုံးပါသည်။

(၂) မျိုးရိုးစဉ်ဆက်မှာ တို့ပက် တရုတ်နှင့် နီးစပ်သဖြင့် တရုတ်ဘက်မှ စလေ့များစွာလည်း မြန်မာ တို့ယခုတိုင် ဆက်လက်၍အသုံးပြု နေပါသည်။

(၃) ခရစ်(၁၉) ရာစုနှစ်မှစ၍ ဥရုပုပလေ့ ထိုးဖောက်လာသဖြင့် ခေတ်သစ် မြန်မာနိုင်ငံ ထူထောင် ရာတွင် ဥရုပုပ စလေ့ များစွာကို ယူငင် အသုံးပြုလျက် ရှုံးပါသည်။

(၄) ခေတ်အခါအလောက် စလေ့များပြောင်းလဲသော်လည်း အစဉ်အလာ စလေ့ကို တတ်နိုင် သလောက် ထိမ်းရန် မြန်မာ တမျိုးသားလုံး ကြိုးစားလျက် ရှုံးပါသည်။

(၅) ယခုတိုင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြို့နေလုံးရေနည်း၍ တောနလုံးရေ များသည်။ စက်ရုံ အလုပ်သမားထက် တောင်သူလယ်သမား ဦးရေများသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ယနေ့အထိ တောနလုံတို့၏ လယ်သမားနိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။

(၆) မြန်မာနိုင်ငံတွင် အတူတကွ နေသော လူမျိုးများမှာ -

ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း တို့ ဖြစ်၍ ကိုးကွယ်ယုံကြည်သော သာသနများမှာ -

ခရစ် သာသန၊ ဗုဒ္ဓ သာသန၊ မူဆလင် သာသန၊ ဟိန္ဒာ။ သာသနတို့ အပြင် နတ် ကိုးကွယ်ခြင်းလည်း ရှုံးသေးသဖြင့်

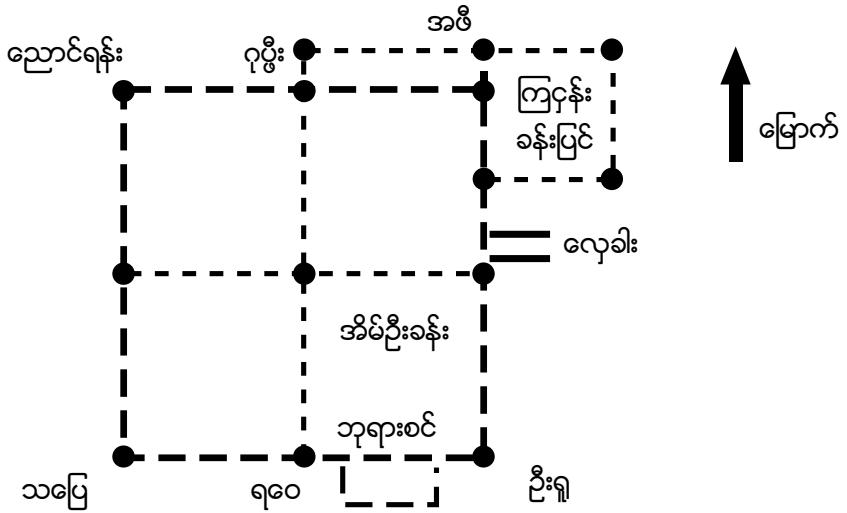
(က) လူမျိုး အလိုက် ရှိုးရာ စလေ့ကို ထိန်းသိမ်း နိုင်အောင် အားပေး ကူညီကြခြင်းနှင့်

(ခ) ယုံကြည်မှု အလိုက် လွှတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ် စွဲ့ရှိရန် ကရပြုခြင်း တို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ တွင်း၌ လူတိုင်း အထူး ကရပြုသော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဗမာတို့မှာ အများစု ဖြစ်၍ ဗမာ စလေ့မှာ အထူး ထင်ရှားသော်လည်း အမျိုးအလိုက်၊ ယုံကြည်မှုအလိုက် အုပ်စုစလေ့မှား မှာလည်း ယဉ်ပြုင် ထွန်းကားလျက်ပင် ရှုံးပါသည်။

မြန်မာတို့ နေအိမ်

ရွာတည်ခြင်း။ ယခင် အနှစ် ၁၁,၀၀၀ အထိ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ်သော ဒေသတွင် နေသည့် လူတို့သည် တောင်စောင်း၌ ရှိသော ဂုတိုတွင် နေခဲ့ကြသည်။ တောင်ဘက်တွင် အပေါက်ရှိသော ဂုဏ် ရွှေး၍ နေလေ့ ရှုပါသည်။ ရှမ်းကုန်းမြင့် အနောက်ဘက် တောင်စောင်းတွင်ရှိသော ပြဒါးလင်းဂူမှာ ထင်ရှားသော သာကာ ဖြစ်သည်။ ယခင် အနှစ် ၁၀,၀၀၀ လောက်မှ စ၍ စိက်ပိုး မွေးမြှေးရေး ပြုလုပ် တတ်ကြပြီ ဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ဝမ်း မြေပြန်သို့ ဆင်းလာကာ ရွာများ တည်ကြသည်။ ယခု ရန်ကုန်၊ ပြည်၊ သရက်၊ မကွေး၊ ရေနံချောင်း၊ ပုံပြီး၊ လက်ပံခြေပေါ်၊ ထန်းမကုန်း၊ တောင်သမန်၊ ရွှေစာရုံ၊ တောင်ပြီး၊ မိုးကုတ်၊ မြစ်ကြီးနား စသော နေရာများတွင် ရွာဟောင်းများ ရှိကြောင်း ရှေးဟောင်း သုတေသန အရ သိရသည်။

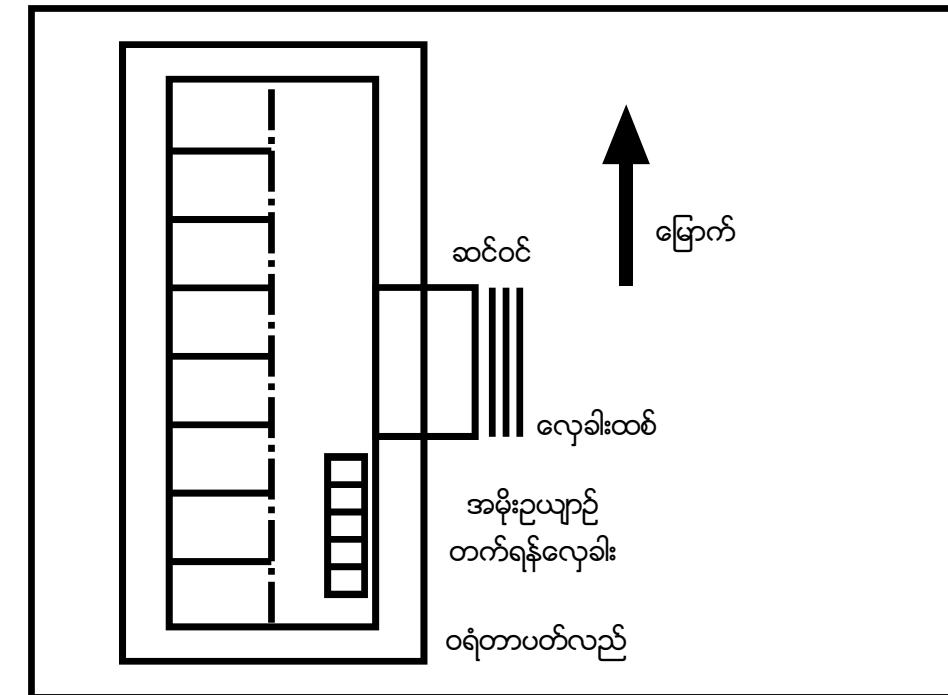
မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝါး၊ သက်ကယ်နှင့် ဓနီ ပေါသဖြင့် အိမ်ဆောက်သော အခါ အောက်အရပ် တွင် ဝါးအိမ်၊ ဝါးကြမ်း၊ ဓနီမိုး၊ အညာအရပ်တွင် ဝါးအိမ်၊ ဝါးကြမ်း၊ သက်ကယ်မိုး အိမ်များ ကို ဆောက်လုပ်နေထိုင်ကြပါသည်။ မိုးများသဖြင့် အိမ်ကိုမြေမြှေ့မြှင့်၍ အဆင့်ပြုလုပ် နေရသည်။ အိမ်နှင့်တွဲလျက် မီးဖိုခန်းပြုလုပ်ရန်အဖိုချသည်။ ရေအိုးထားရန်ခန်းပြင် ထုတ်သည်။ ဆင်း၊ တက်ရန် လောက်းတပ်သည်။ ရေချိုးခန်းနှင့် အိမ်ဘက် အိမ်နှင့် တပါတည်း ထားလေ့မရှိ။ အိမ်ဆောက်သော အခါ သုံးပင် နှစ်ခန်း ဆောက်သည်၊ အိမ်တိုင် ထူလျှင် ဦးရှာ၊ ကြောန်း၊ ညောင်ရန်း၊ သပြော၊ ရဝေ၊ ဂုံးဟု အစဉ်လိုက် ထူသည်။

အိမ် လောက်း ထစ်ကို စုံ၊ မတတ်၊ မ၊ သာတတ်သည်။ ရွာကို ခြိပတ် စိုင်း၍ ကာရုံသည်။ ရွာတရာ့တွင် အိမ်ခြေ သုံးအိမ်မှ အထက် ရှိသည်။

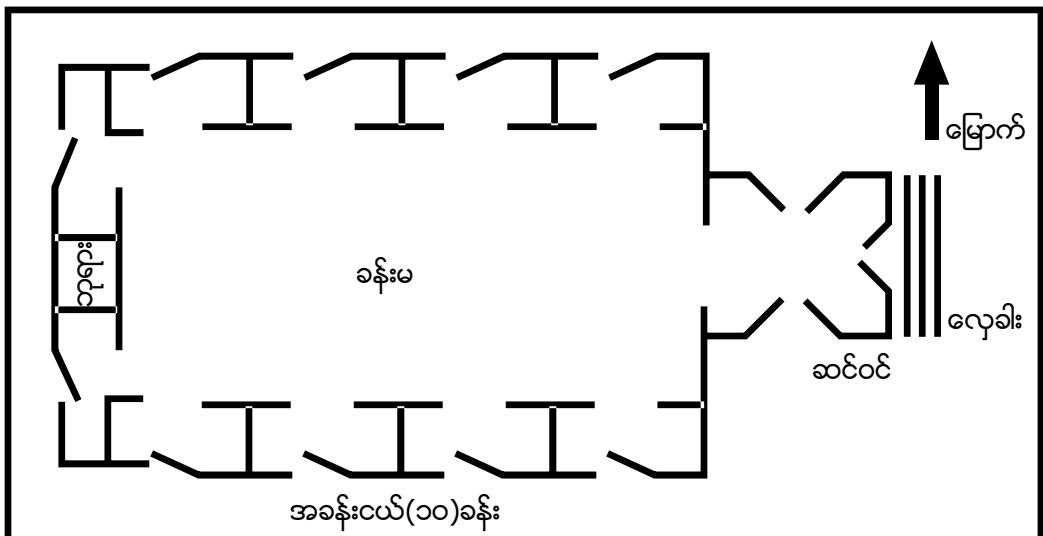
- မြို့တည်ခြင်း။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးအကျဆုံး မြို့များမှာ -
- (၁) မိုင်းမော်၊ ယခု ဂူမြေမြို့အနီးတွင်ရှိသည်။ ယခင်အနှစ် (၂၀၀၀) ကျော်က တည်သော မြို့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။
  - (၂) ပိုသုန်း၊ ယခု တောင်တွင်းကြီး မြို့အနီးတွင် ရှိသည်။ ယခင်အနှစ် (၂၀၀၀) က တည်သော မြို့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။
  - (၃) ဟန်လင်း၊ ယခု ဝက်လက်မြို့၊ အနီးတွင် ရှိသည်။ ယခင်အနှစ် (၁၇၀၀) က တည်သော မြို့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။
  - (၄) သရခေတ္တရာ၊ ယခု ဖော်မြို့အနီးတွင် ဖော်ကခေါ်သည်။ ယခင်အနှစ် (၁၆၀၀) က တည်သော မြို့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

ထိုမြို့များတွင် သစ်၊ ဝါး၊ သက်ကယ်ကို သုံး၍ အိမ်များကို တည်ဆောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အုတ်တိုက်များသာ ကျွန်းရစ်ပါသည်။ ပိုသုန်းမှ အုတ်တိုက်အိမ် တရာ့မှာ အခန်းရှစ်ခန်း၊ ခန်းမှ ဆင်ဝင်၊ ဝရံတာ၊ ပတ်လည် ရှိသည့်အပြင် အမိုးညယျာဉ် ရှိသည်။

အခန်းငယ်ရှစ်ခန်း၊ ခန်းမှ၊ ဆင်ဝင်၊ ဝရံတာပတ်လည်နှင့် အမိုးညယျာဉ်ရှိသော ပိုသုန်းတိုက်

ပုံံမြို့ကို ယခင်အနှစ် (၈၀၀) ကတည်ဆောက်ခဲ့သည်ဟုယူဆသည်။ ပုံံမြို့မှာလည်း သစ်၊ ဝါးအိမ်များပေါ်မည် ဖြစ်သော်လည်း အုတ်တိုက်များသာကျွန်းပါသည်။ အုတ်တိုက်ကို အလယ် ခန်းမ ထား၍၊ အခန်းငယ်များ ရုံလျှက် ဆောက်လေ့ရှုပါသည်။

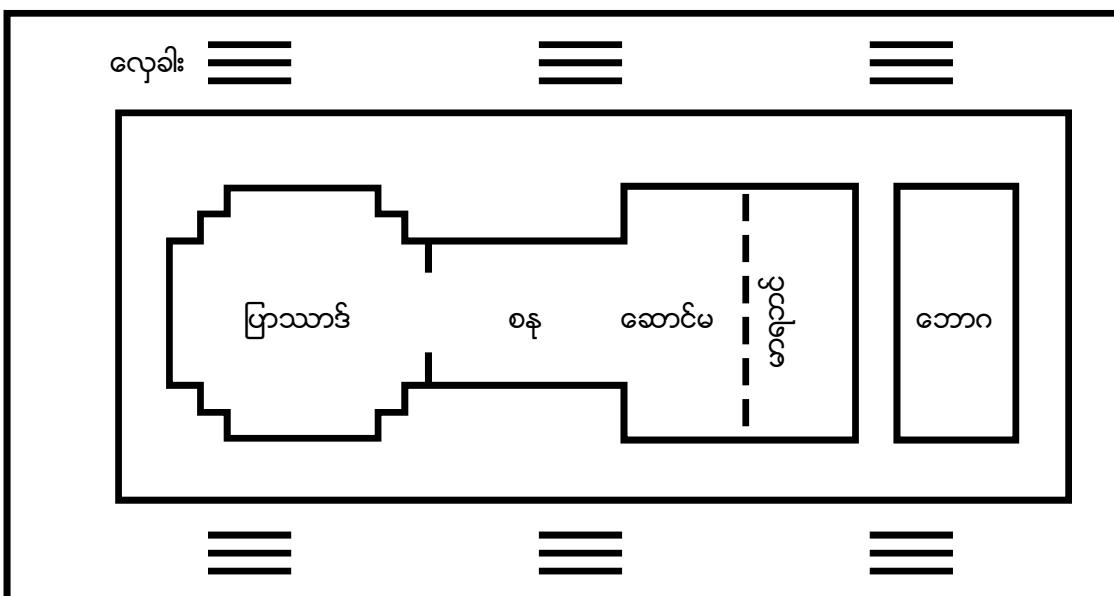

ပုဂံကုလားကျောင်း၏ တိုက်ကျောင်း

မြန်မာ ပုဂ္ဂိုလ်သာသနာ ဘုန်းကြီးကျောင်းကို ဆောက်လောအခါ -

- (၁) ပြေသာန်
(၂) စန္ဒ
(၃) ဆောင်မနှင့်
(၄) ဘေးက

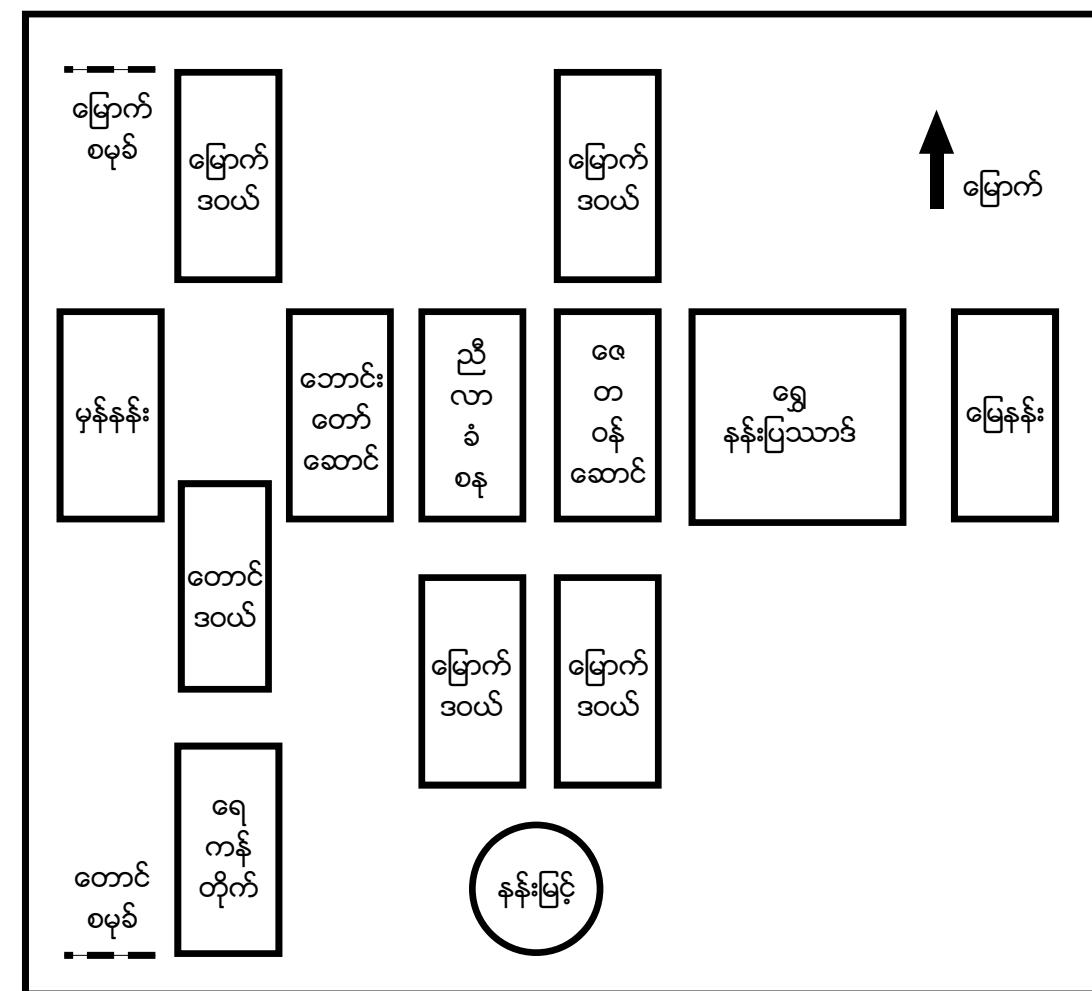
ହ୍ୟାର୍ଦ୍ ଆଧିନ୍ଦନଙ୍କରେ ପରିଚ୍ଯାକାରୀ ହେଲୁଥିଲୁ ।

မန်မာပုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးကျောင်း

မြန်မာမင်းတို့ နှစ်းတော်ဆောက်သောအခါ ပုဂံခေတ် ခရစ်(၁၁)ရာစွဲနှစ်မှစ၍။ အမြဲပင် သစ်နှစ်းတော်သာဆောက်သည်။ မြေအုတ်၊ ကျောက်အုတ်တို့ဖြင့် ဆောက်သည်ကို မထွေ့ရပါ။ ပြာသာဒ်တို့ကို ပုစ္စသာသနာ ဘုန်းကြီးကျောင်းများမှာကဲ့သို့ပင် ပုံဖော်သဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းနှင့်နှစ်းတော်မှာ လုပ်တင့်တယ်ခြင်းအဆင့်တူညီသည်ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သို့ဖြင့်သာ နှစ်းတော်ဆောက်သည်မှာ

- (၁) မြန်မာတို့ သစ်သား ပန်းပုပညာတွင် ထူးချွန်သောကြောင့်တကြောင်း
 (၂) မြန်မာနိုင်ငံ ရာသီဥတုနှင့် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သဖြင့်တကြောင်း
 ကြုအကြောင်း နှစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်မည်ဟုထင်ရပါသည်။ မန္တလေးတွင် ဘရေး၊ ကတည်ဆောက်ခဲ့သော နှစ်ဦးတော်မှာ ကျယ်ပြန့်သော မြေကွက်တခုတွင် လုပ်သောအဆောင်များစွာကို ပူးတွဲ ဆောက်လုပ် ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်လေးနှင့်တော် ဖွဲ့စည်းပုံ

မြန်မာန်းမှအနောက်ဘက်သည် မိဖုရားတို့အတွက် သီးသန့်ထားသောအပိုင်း ဖြစ်၍ သာမန် အားဖြင့် ယောက်ရားမဝင်ရသောနေရာဖြစ်ပါသည်။ အိမ်၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ဘုရားကျောင်း နှင့် နှုန်းတော်တို့တွင်၊ မှတ်သားရန် တူးခြားချက် တရာ့မှာ မည်သည် အဆောက်အအေး တွင်မျှ မြည့်ထိပ် (သို့မဟုတ်) ပထမ အဆင့်ထက် ပို၍ ခုတိယထပ်၊ တတိယထပ် စသဖြင့် မရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရား၊ ရဟန်း၊ မင်း စသော မြင့်မြှတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပေါ်၌ မည်သူမျှ မနေရာ၊ မနေသင့်ဟူသော အယူအဆပင် ဖြစ်ပါသည်။ နောင်အခါ အီန္မားယန့် ဥရောပအိမ် ပုံစံများကို ယူ၍ အိမ်ကို နှစ်ထပ် ဆောက်သော အခါ၌ပင် အိမ်၏ အရှေ့ပိုင်းတွင် အပေါ်ဆင့် မရှိစေရအောင် ပုံစံတရာ့မြှုပ်၍ဆောက်ပါသည်။ အိမ်၏ နောက်ပိုင်း၌သာ အထက်ဆင့်ထား သောအိမ်ကို (မွန်)အိမ်ဟု ခေါ်လေ့ရှိပါသည်။ အိမ်တွင် အဆင့်နှစ်ဆင့်ထားခြင်း၊ အိမ်ရှေ့တွင်ဆင်ဝင်ထားခြင်း၊ ဝရံတာ ပတ်လည် ကပ်ခြင်း၊ အိမ်ရှေ့လျေကား၊ နောက်ဖေးလျေကား ဟူ၍ လျေကား နှစ်စင်း တပ်ခြင်း တို့မှာ ၁၉ ရာစုနှစ် နောက်ပိုင်း တွင်မှ ပေါ်ပေါက် လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အိမ်နှင့် တပါတည်း ရေရှိးခန်း၊ အိမ်သာခန်းနှင့်သို့လျောင်ခန်းများ ထားခြင်းကို နောက်ပိုင်းခေတ်ပေါ် အဆောက်အအေး များ၌ သာတွေ့ရပါသည်။

မြန်မာတို့ အဝတ်

မြန်မာတို့သည် တိပက်တရှတ်ဘာသာစကားအနွယ်ဝင် လူမျိုးများဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရေးအခါက တိပက် (သို့မဟုတ်) တရှတ်တို့နှင့်အဝတ် ဝတ်ပုံချင်း၊ တူရန် အကြောင်းရှိပါသည်။ ဆိုလို သည်မှာ ဆံပင်ရှည်ထားကာ ဆံပင်ကိုစည်းနောင်ထားရန် အဝတ်တရာ့ကိုသုံးမည်။ ကိုယ်ဝတ် အကျိုးပွဲကို ဝတ်မည်။ ဘောင်းသီကို အောက်ပိုင်း အတွက် သုံးမည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး ဝတ်ဆင် ပုံချင်း များစွာ ခြားနားလုံမည် မဟုတ်ပါ။

ခရစ် (၉) ရာစုနှစ် အကုန် လောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း မြေပြန့်သို့ ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြသော အခါ ရာသီဥတု အေးသော သမပိုင်း အေသာမှ ရာသီဥတု ပူသော အပူပိုင်း အေသာသို့ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ရပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ယခင် အသုံးပြုသော ခန္ဓာကိုယ် အားလုံးကို ဖုံးအုပ်သည့် အဝတ်အထည်များ မလိုတော့ပါ။ ထို့ပြင် အီန္မားယန့် ယဉ်ကျေးမှုကို

ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှ အစပြု၍ အထင်ကြီးလျက် လက်ခံစ ပြုလာသော အခါ အီန္မားယ ဓလေ့နှင့် အကျိုးဝင်သော အဝတ် တန်ဆာ တို့ကို ယူင် သုံးစွဲ လာကြသည်။ အထူးသဖြင့် အောက်ပိုင်း အဝတ် ဖြစ်သော ဘောင်းသီကို စွန်၍ အီန္မားယ၏ အဝတ် အချို့ကို အခြေခံလျက် ယောက်ရားတို့အတွက် ပုံစံး၊ မိန်းမတို့အတွက် ထာသီကို တို့တွင်အသုံးပြုလာပါသည်။ ယောက်ရားတို့ အတွက် ပုံစံး အပြင် လုံချည်ကိုလည်း တောင်ပိုင်း အီန္မားယ အမျိုးသား တို့ကို တုလျက် ယူင် ဝတ်ဆင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

သာမန်အရပ်သားများတွင် အဝတ်ဆင်ပြင်ရာ၌ တရှတ်ခလေ့နှင့် အီန္မားယဓလေ့ ပေါင်းစပ် လျက်ရှိသလို နှုန်းဓလေ့တွင်လည်း ဓလေ့နှစ်မျိုး ပေါင်းစပ်လျက်ရှိခဲ့ရပါသည်။ ဥပမာ သဘင်ပွဲ တက်သောအခါ ဝတ်ရသည့်ဝတ်စုံတွင် ပေါင်းဝတ်လုံးတို့မှာ တရှတ်ပုံစံး များသော်လည်း စလွယ်နှင့် ခြေနှင့်တို့မှာ အီန္မားယပုံစံးပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာတို့ မြန်မာမြေပြန့်သို့ ရောက်သောအခါ ကိုယ်ခန္ဓာတွင် လုပ်ဆန်းကျယ် သော အရှုပ်များထိုးနှုံသော ထိုးကွင်းဓလေ့ ရရှိလာပါသေးသည်။ ထိုးကွင်းမှာ လုပ်စေလို၍ ထိုးသည့် အပြင် ဓားပြီး၊ တုတ်ပြီးစသာဖြင့် အစွမ်းသတ္တိထုံးကိုရမည် ယုံကြည်လျက် ဂါထာနှင့် အင်အားများကို ရေးထိုးသည်လည်း ရှိပါသည်။

ပုံစံးခေတ်မှစ၍ ဘုရားရုကောင်း နံရုံတို့တွင် ဆေးရေးပန်းချီကားများရှိသည့် အဝတ်ပုံစံးများ ကို ခေတ်အလိုက် အတိအကျ သိရှိရပါသည်။

shougon (mmcyybermedia)

ဒေါက်တာသန်းထွန်း

မြန်မာဆိုတာ

"သမိုင်းဆိုတာ မအ အောင်လို့သင်တာဖြစ်တယ်။ မြန်မာသမိုင်းဟာ ပုံပြင်
နဲ့ သမိုင်းခွဲမရအောင်တွဲနေတယ်။ တသင်ကျောင်းတွေမှာ ဆရာနဲ့တပည့်တွေပါ
အဖြစ်အပျက်နဲ့ ပုံပြင်ကို မခွဲတတ်အောင်ရှိနေတယ်"

ဒေါက်တာသန်းထွန်း

mmcybermedia .com

edit & PDF • rfanquee (mmcybermedia)